

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 21. 9. 2017

Číslo: Ročník 27 (2017), Číslo 3

Sekce: Okénko

Název článku: New York a knihovna z filmu

Autor: Vanda Vaníčková

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20170326>

## New York a knihovna z filmu

### Vanda Vaníčková

Druhá polovina 19. století. Statisíce párů očí Evropanů se upírají k novému začátku. New York jako by se vynořil z vody a ukončil jejich dlouhou cestu přes oceán. Rok 2017 a jedny oči české turistky vzhlížejí podobným směrem – k soše Svobody, symbolu evropských migračních vln. Nejsem tu za hledáním nového života, ale za poznáním a samozřejmě i návštěvou knihovny.

**The New York Public Library** vznikla v roce 1895 sloučením menších již existujících institucí. Snahou zakladatelů bylo vytvořit jedno místo, které bude zdrojem veškerého vědeckého poznání, literatury a zdrojů, které byly ve městě k dispozici. Ve jménu americké tradice měla knihovna zaručovat dostupnost všem, což znamená nejenom poskytování služeb zdarma, ale například i nediskriminační chování knihovníků. Vzorem zamýšleného projektu byly významné světové knihovny jako například starověká Alexandrijská knihovna či Bibliothèque nationale de France. (*Poznámka: článek o návštěvě této knihovny – Vive la France!, U nás, číslo 3, ročník 26; 2016.*) Do historického okénka The New York Public Library patří zajímavost, že v roce 1911 byl v nové budově (v níž je hlavní sídlo dodnes) zprovozněn první automatický systém dopravující knihy ze skladu. Některé části výtahů a mechanických trubek fungují dodnes.

The New York Public Library tvoří 92 „knihoven“, které lze rozdělit na dvě skupiny. První z nich představují **čtyři specializované vědecké instituce**: *Center for the Humanities; The Science, Industry and Business Library; The New York Public Library for the Performing Arts; Schomburg Center for Research in Black Culture*. Jejich služby jsou zaměřeny hlavně na vědu, výzkum a tematické odborné akce. Celkem je v jejich sbírkách v rámci prezenčních výpůjček k dispozici 40 miliónů knihovních jednotek. Druhou skupinu tvoří „běžné“ **pobočky, situované v různých obvodech města** – Manhattan, Staten Island a Bronx. K dispozici mají 11 miliónů knih, časopisů aj. dokumentů k absenčnímu vypůjčení. Kromě klasického půjčování nabízejí knihovny pestrou škálu služeb, zejména aktivity na podporu života v komunitách, což je typické pro všechny americké knihovny. (*Poznámka: více o fungování amerických veřejných knihoven například v článku Americké jižanské knihovny, U nás, číslo 1, ročník 26; 2016.*)

Ikonami, logy a maskoty knihovny jsou dva mramoroví lvi umístění před vchodem. Jejich jména se během doby měnila – nejprve to byli Lenox a Astor (podle zakladatelů knihovny - J. Lenox, J. J. Astor), později se z nich stali Patience a Fortitude (v překladu *trpělivost* a *síla*, vznik v období ekonomické krize). Obraznou změnou prošlo i jejich pohlaví. Nejprve se jednalo o dva lvy (*Lords*), později se z jednoho „stala“ samice (*Lady*), aby i oni symbolizovali možnost nového života a narození lvíčat.

Mottem newyorské knihovny je OPEN TO ALL (otevřená všem). Nejen s ohledem na historické souvislosti rozrůstání se „velkého jablka“, ale i na aktuální multikulturní tvář světa je motto velmi poplatné době. Nejedná se jenom o dobře vypadající formalitu, realizace v praxi probíhá. Na léto si The New York Public Library připravila kampaň na podporu čtenářství, ale i vzdělávání. Jedná se o letní čtenářskou výzvu **Build a better world through reading!** (*Vybudujeme lepší svět díky čtení!*). Výzva je určena čtenářům všech věkových skupin a má tři části. Během léta musí pokořitel výzvy přečíst minimálně jednu knihu patřící do každé z těchto kategorií: migranti a uprchlíci; nevhodné/zakázané přátelství; jakákoli odborná kniha. Knihovna připravila seznamy s tipy na jednotlivé tituly, rozdělené podle doporučené věkové kategorie. Jako učitelka společenskovedních předmětů a člověk, který nepodceňuje důležitost občanského vzdělávání, dávám výzvě facebookově „lajk“ a sama se do ní zapojujím. Zároveň ji doporučuji jako následovatelnou (třeba i s jinými tématy) v českých knihovnách.

Letní čtenářskou výzvu doprovázejí další popularizační akce, například soutěž v psaní esejů na téma, jak čtení mění svět. Kampaň podporuje například oblíbený baseballový klub New York Yankees, který do soutěže věnoval lístky na zápasy. A když píše oblíbený, myslím opravdu až fanaticky milovaný (jako všechny významné sportovní týmy v Americe), proto je jeho spojení s knihovnou a vzděláváním vydařeným tahem.

The New York Public Library si zahrála v mnoha filmech. Ať už se jednalo o katastrofické scénáře (Den poté, 2004), kultovní kousky (Snídaně u Tiffanyho, 1961; Sex ve městě, 1998-2004) či například komiks ve filmovém zpracování (Spider-Man, 2002).

#### **Statistické okénko:**

##### **New York, město:[1]**

- **rozloha:** 1 214 km<sup>2</sup>
- **počet obyvatel:** 8 550 405 (metropole), 23 723 696 (oblast)
- **úřední jazyk:** angličtina

##### **New York, stát:[2]**

- **rozloha:** 141 300 km<sup>2</sup>
- **počet obyvatel:** 19 745 289
- **velká města:** New York, Buffalo, Rochester; **hlavní město:** Albany
- **úřední jazyk:** angličtina

##### **The New York Public Library:[3]**

- **webové stránky:** <https://www.nypl.org/>
- **počet návštěv:** 17,4 miliónu fyzických návštěv, 25,1 miliónu návštěv webu, 3,2 miliónu vstupů na počítačích v knihovně
- **programy:** 103 500 nabízených pořadů, 2 milióny účastníků
- **knihovní jednotky:** 46,4 miliónu (vědecké materiály), 700 000 (digitalizováno), 300 000 (e-books)
- **zajímavé projekty:** lokální orální historie (<http://oralhistory.nypl.org/>), příběhy newyorských přistěhovalců – EMIGRANT CITY (<http://emigrantcity.nypl.org/#/>)

Kontakt na autorku: [vandav@seznam.cz](mailto:vandav@seznam.cz); [www.vanickova.eu](http://www.vanickova.eu)

Web knihovny: <https://www.nypl.org/>

---

[1] New York. *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. c2017 [cit. 2017-07-07]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=New\\_York&oldid=15128556](https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=New_York&oldid=15128556)

[2] New York (stát). *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. c2017 [cit. 2017-07-07]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=New\\_York\\_\(st%C3%A1t\)&oldid=14814774](https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=New_York_(st%C3%A1t)&oldid=14814774)

[3] *The New York Public Library: at a Glance* [online]. 2017 [cit. 2017-07-07]. Dostupné z: [https://www.nypl.org/sites/default/files/17001-at\\_a\\_glancev4.pdf](https://www.nypl.org/sites/default/files/17001-at_a_glancev4.pdf)